

SPIS TREŚCI

Jubileuszowe rozterki. Kazanie ks. Michała Jabłońskiego z 11 listopada 2018 roku	1
Oświadczenie Zboru Ewangelicko- -Reformowanego w Warszawie z dnia 29 października 1918 roku jako chwili odrodzenia się Państwa Polskiego	4
Kwesta	6
Nagroda im ks. bp. Jana Niewieczera dla Szwajcarów i Wandy Trandowej ...	6
Noc Muzeów i Noc Świątyni 2018	7
Krótko	7
70. rocznica likwidacji Szpitala Ewangelickiego	8
Synod wiosenny	8
Nagroda im Jana Długosza dla Ewy Józwiak	9
Forum Ewangelickie w Wiśle	9
Tydzień Ewangelizacyjny w Zelowie	9
Spotkanie z Ewą Cherner	10
Konsultacje diakonijne	10
Nasza Kantata Reformacyjna w Katowicach i Świdnicy!	10
Nabożeństwa ekumeniczne	10
Sorkwity po raz trzydziesty pierwszy	11
Jesienne Ogólne Zgromadzenie Zboru z wyborami proboszcza	13
Zaproszenie do Żychlina	13
Loteria fantowa	14
Krótko	14
Koncerty	14
Z działalności PTEw	14
W telewizji	15
W radiu	15
Do obejrzenia i posłuchania w internecie	15

INFORMACJE STAŁE

Parafia Ewangelicko-Reformowana w Warszawie
00-145 Warszawa, al. Solidarności 76a;
kancelaria jest czynna w godz. 9⁰⁰-15⁰⁰ (pn, wt, czw, pt),
11⁰⁰-17⁰⁰ (śr) oraz w niedziele po nabożeństwie;
tel./fax 22 831-23-83 lub 22 636-99-45;
nr konta: 26 1240 6322 1111 0000 4606 8033
strona internetowa: www.reformowani.org.pl
e-mail: proboszcz@reformowani.org.pl
ks. Michał Jabłoński - proboszcz
- stałe dyżury w środy w godz. 15⁰⁰-17⁰⁰.
ks. Roman Lipiński - stałe dyżury we wtorki w godz. 15⁰⁰-20⁰⁰.
ks. bp Marek Izdebski jest do dyspozycji parafian
po uprzednim uzgodnieniu telefonicznym 606-128-037
lub pod numerami telefonów parafii,
ks. Zdzisław Tranda - emerytowany biskup jest do dyspozycji
parafian po uprzednim uzgodnieniu telefonicznym
pod numerami parafii.

Pracownia Ochrony Dziedzictwa Historycznego Parafii Ewangelicko-Reformowanej w Warszawie działa w Bibliotece Synodu
w poniedziałki, środy i piątki w godzinach 10⁰⁰ – 14⁰⁰, tel. 22 831-34-08,
607-129-909, e-mail: pracownia@reformowani.org.pl.

Diakonia Parafii Warszawskiej
pełni dyżur w domu parafialnym w środy w godz. 11⁰⁰-13⁰⁰
oraz w niedziele po nabożeństwie.

Diakonia Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w RP
nr konta: 24 1240 6322 1111 00004604 4789.

Cmentarz Ewangelicko-Reformowany
w Warszawie przy ul. Żytniej 42 otwarty jest codziennie
w godz. 8⁰⁰-18⁰⁰, a w porze jesienno-zimowej do zmrroku;
kancelaria jest czynna od wtorku do piątku w godz. 10⁰⁰-16⁰⁰
oraz w soboty i niedziele w godz. 12⁰⁰-15⁰⁰; tel. 022 632-03-30.

**Ekumeniczny Chór Kameralny
Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Warszawie**
odbywa próby w domu parafialnym we wtorki i piątki od godz. 18⁰⁰;
strona internetowa: www.reformowani.org.pl.

Biuro Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w RP
mieści się w domu parafialnym
i jest czynne w dni robocze w godz. 9⁰⁰-15⁰⁰;
tel. 22 831-45-22,
nr konta: 17 1240 1066 1111 0000 0005 9398,
e-mail: reformowani@reformowani.pl,
strona internetowa: www.reformowani.pl.

Biblioteka Synodu mieści się w budynku kościoła
przy al. Solidarności 74 (wejście od zakrystii)
i jest czynna od wtorku do piątku w godz. 10⁰⁰-15⁰⁰;
tel. 22 831-34-08; e-mail: biblsyn@wp.pl.
Wizyta po uprzednim ustaleniu telefonicznym.

Redakcja „Jednota” mieści się w domu parafialnym;
tel. 22 831-45-22; nr konta: 81 1020 1013 0000 0102 0126 2302,
e-mail: jednota@jednota.pl, strona internetowa: www.jednota.pl.

Niedzielne nabożeństwa w kościele przy Al. Solidarności 74
rozpoczynają się o godz. 10³⁰. W każdą drugą niedzielę miesiąca
odbywa się nabożeństwo wieczorne o godz. 19⁰⁰.

2-3 (75-76) kwiecień-Hlistopad 2018

BIULETYN

Parafii Ewangelicko-Reformowanej w Warszawie

ks. Michał Jabłoński

JUBILEUSZOWE ROZTERKI

Kazanie wygłoszone podczas nabożeństwa
w kościele ewangelicko-reformowanym w Warszawie 11 listopada 2018 roku

„Biada wam, uczeni w Piśmie i faryzeusze, obłudnicy, że budujecie grobowce prorokom i zdobicie nagrobki sprawiedliwych, i mówicie: Gdybyśmy żyli za dni ojców naszych, nie byłibyśmy ich współnikami w przelewaniu krwi proroków. A tak wystawiacie sobie świadectwo, że jesteście synami tych, którzy mordowali proroków. Wy też dopełnijcie miary ojców waszych. Węże! Plemię żmijowe! Jakże będziecie mogli ująć przed sądem ognia piekielnego? oto dlatego Ja posyłam do was proroków i mędrców, i uczonych w Piśmie, a z nich niektórych będziecie zabijać i krzyżować, innych znowu będziecie biczować w waszych synagogach i przepędzać z miasta do miasta. Aby obciążyla was cała sprawiedliwa krew, przelana na ziemi - od krwi sprawiedliwego Abła aż do krwi Zachariasza, syna Barachiaszowego, którego zabiliście między świątynią a ołtarzem. Zaprawdę powiadam wam, spadnie to wszystko na ten ród. Jeruzalem, Jeruzalem, które zabijasz proroków i kamieniujesz tych, którzy do ciebie byli posłani, ileż to razy chciałem zgromadzić dzieci twoje, jak kokosz zgromadza pisklęta swoje pod skrzydła, a nie chcieliście! Oto wam dom wasz pusty zostanie. Albowiem powiadam wam: Nie ujrzyście odtąd, aż powiecie: Błogosławiony, który przychodzi w imieniu Pańskim”.

Mt 23, 29-39

Od dawna mówiło się o obchodach setnej rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę. I oto mamy ten dzień. Świętowanie tej rocznicy dotyczy również nas, ewangelików, ponieważ Polacy ewangelicy także przyczynili się do odzyskania wolności, a poza tym przecież my tu żyjemy, pracujemy – jesteśmy odpowiedzialnymi obywatelami.

Wydawca: Parafia Ewangelicko-Reformowana w Warszawie

Adres redakcji: al. Solidarności 76a, 00-145 Warszawa, tel./fax 22 831-23-83 lub 22 636-99-45

Redaktor naczelna: Ewa Józwiak

e-mail: sachs@newsroom.kai.pl; strona internetowa: www.reformowani.org.pl

Skład i druk: Parafia Ewangelicko-Reformowana w Warszawie

Biuletyn finansowany ze środków Parafii Ewangelicko-Reformowanej w Warszawie

Ci z was, którzy mnie dość dobrze znają, wiedzą, że zawsze miałem problem ze świętowaniem różnych rocznic, pamiątek, świąt, urodzin. Jeśli ktoś obchodzi urodziny, to wciąż nie widzę dostatecznych powodów do hucznego świętowania. Z przypowieści Jezusa wiemy, że gdy jeden jedyny grzesznik się nawróci to wszyscy aniołowie świętują w niebie. Ale wznosić okrzyki radości dlatego, że ktoś się, nie z własnej zasługi czy winy, narodził?

Podobne rozterki przeżywam i mam pewien kłopot ze świętowaniem dnia 11 listopada. Ten dzień od stu lat jest dniem oznaczającym naszą odzyskaną państwowość. Komu jednak ta państwowość została przeznaczona? Do kogo należy? Czym był ten kraj i państwo, które dzisiaj wspominamy? Te pytania wciąż dotyczą nas osobiście, czy było to sto lat temu, siedemdziesiąt dziewięć lat temu, dwadzieścia dziewięć lat temu czy trzy lata temu. A przecież w urzędowej nazwie naszego Kościoła jest słowo „Polska” – Kościół Ewangelicko-Reformowanego w Polsce, tak więc jesteśmy jako Kościół i członkowie tego Kościoła z tym krajem związani.

Jeśli tak dobrze się zastanowić i spojrzeć wstecz, to Polska w samym tylko dwudziestym wieku istniała w kilku różnych formach: była częścią zaboru pruskiego, austro-węgierskiego i rosyjskiego, potem II Rzeczpospolita, potem Kraj Warty i Generalna Gubernia, potem członek Układu Warszawskiego, jeszcze później, jak niektórzy chcą, III Rzeczpospolita.

W związku z tym pojawia się pytanie, nie tylko o to, jakie ziemie, ale również jacy ludzie, tradycje należały i należą dziś do tej państwowości? Przez kilkanaście lat pracując w parafii ewangelickiej na Dolnym Śląsku rozmawiałem z byłymi mieszkańcami tych ziem. Mówili wtedy, że nie chcą z powrotem tej ziemi, majątków czy domów, bo, jak twierdzili, w obliczu całego późniejszego zła, mieli się o wiele lepiej niż ci, którzy pozostali. Chcieli jedynie, abym jako Polak uznał, że oni, ci Niemcy, Czesi, Holendrzy, od czternastego wieku żyli na tych ziemiach, pracowali na rzecz tej ziemi, i czuli się tu jak w domu, podobnie jak czuję się dzisiaj ja. Jedna moja babcia, urodzona w Oberhausen, zmagiała modlitwę Ojciec Nasz najpierw po niemiecku, a dopiero potem po polsku, druga zaś po czesku.

Czym więc jest nasza państwowość? W hymnie polskim śpiewa się o Polakach, o rodzinnych ziemiach, do których tęsknimy, o wodzach, na których liczymy, o domu rodzinnym. Czy domu nie tworzą właśnie ludzie? Tylko że często ta rodzinna ziemia, przyrównywana do matki traktowała członków swej rodziny, swe dzieci jak zła macocha. Ci wszyscy Żydzi, Ukraińcy, Niemcy, Czesi, Białorusini, Litwini, Cyganie i Tatarzy pomijani, zapomniani lub szczególnie i zaciekle prześladowani. Większość z nich szczerze kochała swą nową starą ojczyznę, wierzyła, że ich ochroni, stanie w ich obronie, przyzna się do nich. Każdy z nich niesie swą krzywdę. Przypominanie o polskiej państwowości to jednocześnie przypominanie o tragicznych momentach naszej wspólnej historii.

Mimo to 11 listopada przemawia głęboko do nas, tak wiele czujemy w naszych sercach! Gdy czytam Lalkę Prusa, pamiętnik starego subiekta, gdy słucham powstańców warszawskich, opisy tych wszystkich walk, cierpień, ran i tęsknot, to

DO OBEJRZENIA I POSŁUCHANIA W INTERNECIE

Przypominamy, że każda audycja radiowa jest umieszczana po emisji na stronie internetowej Polskiego Radia. Są to: „5 minut nad Biblią”, „Kościoły w Polsce i na świecie”, nabożeństwa, a także „Kurier ekumeniczny”. Podobnie dzieje się z programami redakcji ekumenicznej Programu 2 Telewizji Polskiej.

Wszystkie audycje Kościoła ewangelicko-reformowanego – zarówno radiowe jak i telewizyjne – są dostępne w internecie za pośrednictwem strony internetowej Kościoła www.reformowani.pl. Zachęcamy do słuchania i oglądania.

W RADIU

10 maja (Wniebowstąpienie), 1 lipca oraz 16 września w Programie 2 Polskiego Radia o godz. 18.00 zostały wyemitowane **nabożeństwa** z Warszawy. Kolejne nasze nabożeństwo zostanie nadane 2 grudnia, w pierwszą niedzielę Adwentu.

14 kwietnia, 2 czerwca, 21 lipca, 8 września, 27 października o godz. 7.40 w Programie 2 Polskiego Radia zostały wyemitowane nasze audycje z cyklu „**Pięć minut nad Biblią**”. Kolejna audycja w tym cyklu zostanie wyemitowana 15 grudnia.

Nasze audycje z cyklu „Kościoły w Polsce i na świecie” zostały wyemitowane 19 maja, 14 lipca i 27 października o godz. 16.15 w Programie 1 Polskiego Radia. Kolejnej audycji z tego cyklu można posłuchać 15 grudnia.

Nabożeństwo 10 listopada, które odbyło się w luterańskim kościele św. Trójcy w Warszawie. Fot. A. Karska

W TELEWIZJI

15 listopada o godz. 14.10 Telewizja Polska wyemitowała w Programie 2 nabożeństwo ekumeniczne, które odbyło się 10 listopada z okazji Święta Niepodległości, wspólnie zorganizowane przez Polską Radę Ekumeniczną i Konferencję Episkopatu Polski.

LOTERIA FANTOWA

W niedzielę, 2 grudnia, odbędzie się po nabożeństwie coroczna loteria diakonijna, z której dochód przeznaczony jest na pomoc charytatywną. Prosimy o przyniesienie fantów do kancelarii parafii.

KRÓTKO

● 29 lipca – w 74. rocznicę wybuchu powstania warszawskiego – odbyła się na Cmentarzu Ewangelicko-Reformowanym przy ul. Żytniej modlitwa przy symbolicznym grobie powstańców z batalionu „Parasol”.

Z DZIAŁALNOŚCI PTEW

Spotkanie Polskiego Towarzystwa Ewangelickiego odbyło się w poniedziałek, 17 września, w sali naszej parafii. Gościem był dr Grzegorz Michalak, który wygłosił prelekcję: „Ewangelicy reformowani wileńscy i warszawscy w okresie międzywojennym. Doświadczenia z kwerendy naukowej.”

KONCERTY

28 kwietnia odbył się w naszym kościele koncert pieśni wielkanocnych w wykonaniu zespołu Jerycho.

W cyklu Śródmiejskich Koncertów Organowych 27 maja zagrał Dariusz Hajdukiewicz, 22 lipca - Christian Iwan z Austrii, 26 sierpnia - Taras Baginets z Rosji, 23 września - Jean-Paul Imbert z Francji.

26 czerwca wystąpił chór Modo Maiorum z koncertem na zakończenie sezonu.

17 lipca, odbył się w naszym kościele koncert charytatywny Funduszu Śpiewaj im. Staszka Jończyka, który powstał z inicjatywy przyjaciół Staszka, wstrząśniętych jego tragiczną śmiercią. Jako główny wykonawca wystąpił Jakub Józef Orliński, kontratenor. Po koncercie odbyła się wśród publiczności zbiórka datków przeznaczonych na wspieranie amatorskiego ruchu wokalnego na Mazowszu.

8 września odbył się koncert pt. „Perły muzyki chóralnej” w wykonaniu zespołu Ars Chori pod dyr. Zbigniewa Tupczyńskiego.

21 października, odbył się w naszym kościele – w ramach II Festiwalu Muzyka Wia-ry – Muzyka Pokoju, organizowanego przez Centrum Myśli Jana Pawła II – koncert pt. „Siedem Łez”, inspirowany cyklem Lachrimae” Johna Dowlanda w wykonaniu zespołu Arte Dei Suonatori i znakomitych artystów – Agaty Zubel, Cezarego Duchnowskiego i Adama Bałdycha.

chce mi się płakać i boli mnie serce. Nie jestem pacyfistą i uważam, że obrona ojczyzny, swego domu to wzniosłe zadanie i obowiązek. Gdy słyszę nasz hymn, to ze wzruszeniem stoję nieruchomo i śpiewam, nawet jeśli nie jest to teraz tak powszechne. Zarówno moja jak i wasza miłość do ojczyzny jest pewna. Lecz równie pewny jestem tego, że miłość do ojczyzny nie powinna bazować na sentymentalizmie czy bezkrytycznym zaślepieniu. Gdy widzę wcale nie biało-czerwone barwy pochodów i ich wieńce składane pod pomnikiem Marszałka, to ogarnia mnie gorycz i wstyd. Nasza ojczyzna i jej państwowość muszą być postrzegane i szanowane jedynie w prawdzie, choćby niewygodnej i nieprzystającej do mitów i legend, które jak to często bywa, są jedynie mitami i legendami. Potrzebują dojrzałej i doświadczonej miłości swoich mądrych obywateli. Ojczyzna, to nie mogą być jedynie ci, którzy żyją i piszą historię Polski wyłącznie do swoich celów. To również ci wszyscy, którzy walczyli i zginęli za jej wolność. Ojczyzna to długa historia, zdarzenia w czasie i przestrzeni, wypełniona życiem i pracą tych, których dzisiaj już tutaj nie widzimy. Ojczyzna i państwowość to wzloty i upadki, chwile triumfu i hańby.

Prawdopodobnie większość z nas zna tę maksymę, która twierdzi, że jeśli jesteśmy dobrymi chrześcijanami, to stajemy się jednocześnie dobrymi obywatelami w swej ojczyźnie. To znaczy, że wtedy, gdy jestem dobrym chrześcijaninem, staję się dla swej ojczyzny najbardziej użytecznym. Tkwi w tym pewna prawda, lecz w takim razie można by powiedzieć, że gdy jesteśmy dobrymi chrześcijanami, to powinniśmy być dobrymi małżonkami, studentami, nawet kierowcami. Wiemy jednak, że tak automatycznie się to nie dzieje.

Jezus kochał swą ojczyznę. Żegnając się z Jerozolimą płakał. Było mu żal miasta i jego mieszkańców z powodu ich ślepoty i próżnego skupienia się na sobie. Dobrze wiedział, że ich narodowa duma odnosi się do zabitych proroków i męczenników, których współcześni i również oni nie byli nigdy godni. Krytykował twardość serc swych współbraci i współsióstr. Pan już tyle razy chciał zgromadzić swój lud jako swe dzieci, lecz oni tego nie chcieli. W Biblii nie raz czytamy, że narody są przed Panem jak kropla wody w wiadrze lub jak piasek na szalach wagi. Istnienie i trwanie narodów są niczym u Pana, to para nad garncem. A mimo to, Pan postępuje i współdziała zarówno z każdym, pojedynczym człowiekiem jak i z całymi narodami. Jego lud, Izrael, często jest przyrównywany do niewiernej kobiety – raz zdradza Pana z Babilonem, a innym razem z Egiptem. Lecz Bóg znów wybaczy, jak to już często bywało, gdy naród się ukorzy i zwróci do Pana całym sercem.

Myślę, że jesteśmy najbardziej użyteczni dla swej ojczyzny wtedy, gdy słuchamy kogoś jeszcze wyższego, gdy oprócz prezydenta, Sejmu czy Senatu czy swoich politycznych faworytów widzimy nad sobą Boga. Gdy swą ojczyznę mierzymy wyższymi kryteriami niż te historyczne i polityczne – miarą sprawiedliwości i prawdy. Chrześcijanie tłumaczą to twierdząc, iż oprócz tego ziemskiego domu szukamy i oczekujemy jeszcze innego, nie zbudowanego ręką ludzką, nietrwałego, lecz

tego wiecznego, w którym staniemy z Bogiem twarzą w warz. Chrześcijanie próbują więc żyć w tym świecie w świetle wieczności. Nie ma nic bardziej szalonego niż życie jedynie dla chwilowego sukcesu, dla tego co tu i teraz. Boga należy słuchać bardziej niż ludzi. Szkoda, że wielu, którzy nazywają siebie chrześcijanami, w fałszywej uległości Bogu, nie jest wolnych w swych myślach i czynach, a podległych najróżniejszym naciskom politycznym i duchowym.

Mój osobisty 11 listopada skłania mnie do badania spójności mojego chrześcijaństwa i świadomego obywatelstwa w kontekście miejsca i czasu, który Bóg przeznaczył mi do życia. Gdybyśmy jak Salomon mogli prosić Boga o to, co dla nas najważniejsze, poprosilibyśmy tak jak on o mądrość – i dla nas i dla naszych współobywateli – o mądrość w pełnym wdzięczności przeżywaniu doniosłych chwil, o wolność ducha i o rozumienie woli Boga wobec nas.

**Oświadczenie Zboru Ewangelicko-Reformowanego
w Warszawie
z dnia 29 października 1918 roku
jako chwili odrodzenia się Państwa Polskiego
(fragmenty)**

W chwili, gdy Polska, Ojczyzna nasza, powstaje z wiekowego omdlenia, każdy, kto się mieni jej synem, winien stanąć pod ojczystym sztandarem ku jej obronie i położyć rękę do jej odbudowy. Podzieleni między zaborczych sąsiadów, nie zdołaliśmy wyrobić w sobie jednolitego kierunku myśli, jednolitych dążeń, toteż obecnie każda dzielnica, każda grupa społeczna wyłuszcza swe poglądy, życzenia i dążenia. Wypowiedzenie się takie jest konieczne dla urobienia zbiorowej myśli, zbiorowej dążności, zbiorowej wytycznej.

Ustrój Kościoła polskiego ewangelicko-reformowanego, pod zwierzchnią władzą Synodu, tj. zgromadzenia delegatów świeckich i duchownych wszystkich zborów, zwoływanego raz na rok, nie pozwala temuż Kościołowi, jako całości, wypowiedzieć się niezwłocznie, zwłaszcza że utrudnienia przejazdowe, dotychczas u nas stosowane, uniemożliwiają na razie zwołanie Synodu nadzwyczajnego.

Wobec tego zbor reformowany w stołecznym mieście Warszawie, przodujący innym zborom tego wyznania w Królestwie Polskiem, doceniając w pełni ważność chwili i uznając potrzebę już teraz jasnego określenia swego stanowiska, składa niniejsze oświadczenie w swem tylko imieniu, jest wszakże przekonany, że inne zbory Korony, a nawet cała Jednota reformowana litewska, przyłączą się do niego i głoszone przez zbor warszawski hasła za własne uważać będą.

Dinozaurów, dzieci, wnuki. Naliczyłam kilkanaście sztuk. To by się zgadzało. Mile widziane nadwyżki. Apeluję do młodych parafian: bądźcie razem z nimi! Tu można pięknie zakończyć wakacje, znaleźć trwałą przyjaźń i być młodym aż do starości.

Irena Scholl

Na marginesie wspomnę jeszcze, że Parafia sorkwicka wybiła w tym roku miesięczny medal, który wykonał warszawski grawer Tomasz Borkowski. Jest to świetna pamiątka z pobytu na Mazurach.

**JESIENNE OGÓLNE ZGROMADZENIE ZBORU
Z WYBORAMI PROBOSZCZA**

W sobotę, 1 grudnia, o godz. 16.00 odbędzie się jesienne Ogólne Zgromadzenie Zboru, poświęcone m.in. sprawozdawczości i wyborowi proboszcza warszawskiej parafii.

Przypominamy, że czynne prawo wyborcze mają członkowie parafii, którzy opłacają na bieżąco składki.

ZAPROSZENIE DO ŻYCHLINA

Parafia ewangelicko-reformowana w Żychlinie zaprasza na konferencję „Rocznica odzyskania niepodległości – dążenia niepodległościowe polskich ewangelików”, która odbędzie się 23 listopada br. w Żychlinie. Więcej informacji na tablicy ogłoszeń.

wspominki, ale fakty mówią same za siebie (czytaj art. „Integrator” w drugim numerze zeszłorocznej „Jednoty”).

Dużą frajdę ks. Krzysztofowi i Hani, także – oczywiście – Dinozaurom, sprawiły listy, które przesłali: ks. bp Jan Cieślak z Diecezji Warszawskiej Kościoła Augsburskiego, ks. Zdzisław Tranda, biskup-senior Kościoła Ewangelicko-Reformowanego, ks. Dariusz Chwastek, proboszcz warszawskiej Parafii Ewangelicko -Augsburskiej Wniebowstąpienia Pańskiego wraz z Pawłem Niemczykiem, prezesem Rady Parafialnej, a także Hania Krakowiak-Niemczyk z Warszawy oraz Halinka Szymkiewicz z d. Kleindienst z Gdyni (akurat słabujące). „Sorkwicka parafia jest miejscem, które gromadzi ludzi ze wszystkich stron świata – pisał ks. bp Jan Cieślak. Tu budowane są relacje, które mogą przetrwać dziesięciolecia, gromadzony jest bagaż niezwykłych przeżyć, które wciąż przypominają ludzi urzeczonych atmosferą tego miejsca oraz otwartych i przyjaznych postaw Proboszcza i jego małżonki. Niezmiernie cieszę się, że d. SPME już od 30 lat spotyka się pod skrzydłami anioła w sorkwickim kościele. Niewątpliwie jest to cud, za który wystawiamy Bożą łaskę.”.

Biskup-senior, ks. Zdzisław Tranda: „Piszę ten list w imieniu warszawskiej grupy byłych członków SPME. Dinozaury zawsze z entuzjazmem opowiadają o pobycie w Sorkwitach i bliskim kontakcie z Księdzem i Jego Małżonką. Dziękuję za gościnność i serdeczny stosunek do tych szczególnych obozowiczów, za przyjaźń która się rozwinęła między Wami wszystkimi. To właśnie dlatego „akcja Sorkwity” trwa już 30 lat. Można powiedzieć, że to coś niezwykłego. Niech Bóg błogosławi Księdzu i prowadzi Go w pracy parafialnej i społecznej. Życzymy pomyślnego rozwoju działalności dla dobra ewangelicyzmu w Polsce”.

A w przesłaniu z Puławskiej czytamy m.in. „Stanowicie dla młodych pokoleń piękny wzorzec, jak żyć i jak dodawać życia do upływających lat”.

Na jubileuszowym spotkaniu zabrakło kilkanaściorga stałych bywalców Sorkwit, a wśród nich ich konkretnych twórców, sprawców: ks. Ryszarda Otello, który znalazł to cudowne miejsce; Jurka Perzyńskiego - pracownika augsburskiej parafii (Kredytowa), głównego organizatora; Zbyszka Scholla, inżyniera, doradcy w sprawach techniczno-budowlanych, (Mutschmannowie dopiero startowali, baza była prymitywna) oraz tryskającego energią twórczą Janka Żytowieckiego (naszego papisty), który potrafił doradzić, jak z niczego zrobić coś, nie bardzo wiedząc za co. Na szczęście dzielnie znoszą dolegliwości wieku podeszłego pozostali sprawcy Sorkwit: Piotr Weigle, który zawsze jest tam, gdzie trzeba coś zrobić, zafundować oraz Jurek Karczewski – ścisły umysł, mąż naszej parafianki Lilki. Rekordziści w długości każdorazowego pobytu, trwającego ok. 5 tygodni i liczebności towarzyszącej „świty” – do trzech osób.

Ale prawda jest taka: ubywa nas. Np. Tadzio Dyszkiewicz z Łodzi, zamiast być z nami na jubileuszowym spotkaniu, był wspominany przez ks. Krzysztofa podczas jubileuszowego nabożeństwa. Umarł 30 sierpnia. To już trzeci z sorkwickich brzdystów. Tadzio, zapewne brakuje Wam czwartego: jestem gotowa.

Ponieważ Sorkwity mają w sobie magię, pojawiają się już kontynuatorzy naszego umiłowania tego miejsca, nawiedzanego przez Boga: Dinki i Dinusie, potomkowie

Zbór reformowany warszawski na swym kwartalnym zgromadzeniu, dnia 29 października 1918 roku, wyraża swą zupełną łączność z całym narodem polskim, którego część stanowi, w radosnym uniesieniu dążącym do odbudowy ukochanej Ojczyzny, i składa wszystkim współbraciom, a wiernym polskiej Ojczyzny dzieciom, oświadczenie, określające, czym jest, jakie obowiązki względem Ojczyzny na nim ciąży i jakie prawa mu przysługują.

Przekonania nasze religijne zawarte są w „Konfesji polskiej”, przyjętej na Synodzie generalnym w Sandomierzu dnia 10 kwietnia 1570 roku, a przedstawionej Zygmuntovi Augustowi, królowi polskiemu i wielkiemu księciu litewskiemu, którą po dziś dzień za wykład naszej wiary uważamy.

Stanowimy samorządną, demokratyczną, a niezależną od władzy obcokrajowej społeczność, której celem jest zaspokajanie duchowych potrzeb współwyznawców oraz krzewienie nauki Chrystusa: Miłuj Boga nade wszystko, a bliźniego jak siebie samego.

Poddajemy się z przekonania władzy państwowej, będącej wyrazicielem naszej jedności narodowej, a koniecznej dla utrzymania ładu i porządku w społeczeństwie, i uważamy za słuszne i konieczne popierać jej usiłowania.

Tak samo jak przodkowie, nasi współwyznawcy, brali żywy udział w przeprowadzeniu za ostatniego z Jagiellonów unii Litwy z Polską, tego najszczytniejszego czynu politycznego Polaków, tak i my uważamy, że bezwzględny obowiązek naszym jest stanąć z kielnią i młotkiem do odbudowy Państwa Polskiego i w doniosłej tej pracy rządowi wedle sił naszych pomagać, a w razie potrzeby złożyć ofiarę nawet krwi naszej dla dobra Ojczyzny.

Kościół reformowany w Polsce, zgodnie z prawie czterowiekową tradycją, jest i ma być wyłącznie polskim. Wszakże obcokrajowcom naszej wiary, w myśl naszych przekonań religijnych, zapewniamy wedle możliwości wykonywanie obrządków religijnych w mowie ojczystej.

Stojąc niezłomnie pod sztandarem Orła i Pogoni, w tej równie przełomowej, jak po śmierci ostatniego z Jagiellonów, chwili, wzywamy naszych współrodaków, ze wszystkich dzielnic i wszystkich wyznań, do podania sobie bratniej dłoni i do wyteżenia pełni sił posiadanych ku połączeniu rozerwanych części i odbudowy ukochanej Ojczyzny.

Oby Polska była niezależna, zjednoczona, silna i wielka, kwitły w niej: bogobojność, cnota i sprawiedliwość, a panowały: wolność, równość i braterstwo.

Przedruk za: „Ewangelicy Polacy w świetle dokumentów urzędowych, red. J. Glass, Łódź 1919, s. 40-42.

KWESTA

Tegoroczna kwesta na ratowanie zabytków Cmentarza Ewangelicko-Reformowanego w Warszawie odbywała się w dniach 1 oraz 3 i 4 listopada.

Przez trzy dni zebraliśmy – mocno wspierani przez ludzi kultury – ponad 18 tys. zł. Serdecznie dziękujemy wszystkim kwestarzom za udział w kweście, a także organizatorom i osobom zaangażowanym w prowadzenie kawiarenki!

NAGRODA IM. KS. BISKUPA JANA NIEWIECZERZAŁA 2018 DLA SZWAJCARÓW I WANDY TRANDOWEJ

Od 28 września do 1 października gościliśmy grupę Szwajcarów z bratniej parafii ewangelicko-reformowanej Muri-Gümligen i Marię Prendergast, ks. Christopha Knocha, Hannsa Stauffera i Samuela Hunzikere. Pobyt gości związany był z przyznaniem przez Diakonię naszego Kościoła nagrody im Ks. biskupa Jana Niewieczerzała w czasie gali

Podczas wręczenia nagród Diakonii. Od lewej stoją: Marzena Matejka, Hanns Stauffer, Wanda Trandowa, ks. Christopf Knoch, Maria Prendergast, Biruta Przewłocka-Pachnik i Monika Polkowska.

wieczerzała w czasie gali Ubi Caritas Marii Prendergast i parafii ewangelicko-reformowanej Muri-Gümligen. Nagrodzona została również pastorka Wanda Trandowa.

Uroczystość wręczenia nagród odbyła się w sobotę, 29 września, w rzymskokatolickiej katedrze na Pradze przy ul. Św. Floriana.

W niedzielę, 30 września, goście uczestniczyli w nabożeństwie, a potem spotkali się ze zbozem podczas herbatki.

SORKWITY PO RAZ TRZYDZIESTY PIERWSZY

Jak co roku (już od 31 lat) kurcząca się grupka Dinozaurów przybyła na przyjacielskie spotkanie do Sorkwit. Mimo, że lato już się spotykało z jesienią, było zielono i pięknie. I jakże ciekawie! Trafiliśmy na imprezy, które odbywały się w niebanalnej sali widowiskowo-konferencyjno-balowej (wesela) przerobionej ze starej stodoły. To kolejny pomysł niewyczerpanego inspiratora, integratora, inwestora, proboszcza sorkwickiej parafii ewangelicko-augsburskiej, ks. Krzysztofa Mutschmanna. Tu rozpoczął się 18 sierpnia Festiwal Kultury Mazurskiej, wypełniony śpiewem ambitnych wokalistów-amatorów z Działdowa. Tu odbyły się kolejne Spotkania Sorkwickie, organizowane od 4 lat cztery razy w roku wspólnie ze Stowarzyszeniem „Freunde Masurens” (Przyjaciele Mazur), którym patronuje starosta mrągowski. Na spotkanie przybyła grupa parafian z partnerskiej wyspy Sylt (Wyspy Fryzyjskie). Tematem spotkania była trudna historia Mazur, szarpiąca mazurów między przynależnością do Prus, do Niemiec, do Polski. Kilka dni później, 22 sierpnia, uczestniczymy wraz z parafianami sorkwickiej wspólnoty i gośćmi z wyspy w odsłonięciu rzeźby rybaka, wykonanej przez artystkę Christel Lechner. Identyczna rzeźba stanęła na wyspie Sylt. Rybacy są „bliźniakami” i ponad granicami patrzą sobie w oczy.

Mimo licznych tegorocznych atrakcji Dinozaury z wielkim wzruszeniem wspominają trzydzieste, zeszłoroczne spotkanie. 3 września ub.r. był dla nas dniem szczególnie uroczystym: specjalne, jubileuszowe nabożeństwo, spotkanie przy winie, tortach i innych przysmakach domowej roboty, występ wokalny z udziałem proboszcza, pogaduchy do późnego wieczora. A wszystko to zorganizowane przez gospodarzy ewangelicko-augsburskiej parafii w Sorkwitach (na Mazurach, nad Jeziorem Gielądzkim): pastorstwo Krzysztofa i Hannę Mutschmannów oraz najbardziej aktywnych parafian z okazji 30-lecia przyjazdów „odmłodzonych” członków d. Stowarzyszenia Polskiej Młodzieży Ewangelickiej i ich przyjaciół (ewangelicy augsburscy i reformowani, katolicy, bezwyznaniowcy).

Podczas nabożeństwa ks. Krzysztof słał Boga za radość, jaką czerpiemy ze wspólnych modlitw. Nawiązując do listu apostoła Pawła do Filipian, mówił: „Dziękuję Bogu mojemu za każdym razem, ilekroć was wspominam. Czytając ten list można odnieść wrażenie, że jest on pisany przez przyjaciela do przyjaciół. Znajdziemy w nim wiele ciepłych słów”.

„Czerpiemy radość z wakacyjnych spotkań, wieczornych rozmów o sprawach świata i lokalnych społeczności, ale też uczestniczymy w naszym życiu osobistym (np. obchodziliśmy urodziny Michałka Weigle, który 25 sierpnia ukończył 13 lat – I. Sch.)”.

„Kiedyś opowiedziałem o powołaniu Społeczno-Kulturalnego Stowarzyszenia Przyjaciół Ewangelickiej Parafii w Sorkwitach. Jako pierwsi zgłosiliście akces uczestniczenia w pracach Stowarzyszenia”.

Widziałam, jak Hania roniła łzy czytając kiedyś nasze wpisy do prowadzonej przez parafię „Kroniki”. Podczas pracowitych dni nie ma czasu na sentymentalne

SPOTKANIE Z EWĄ CHERNER

W niedzielę, 21 października, odbyło się po nabożeństwie w sali zborowej spotkanie z Ewą Cherner, autorką książki Słownik biograficzny duchownych ewangelicko-reformowanych. Jednota Litewska i Jednota Wileńska 1815 – 1939, wydanej przez Wydawnictwo SEMPER. Ewa Cherner mieszka w Paryżu, jest filologiem, pochodzi ze znanego wileńskiego rodu Mackiewiczów, zasłużonego nie tylko dla Jednoty Wileńskiej, lecz także dla Jednoty Warszawskiej.

KONSULTACJE DIAKONIJNE

Od 12 do 13 września 2018 r. odbyły się Konsultacje Diakonijne pod hasłem „Kościelna Opieka Senioralna”, zorganizowane przez Komisję Diakonijną PRE. Gospodarzem spotkania był ELEOS Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia w Białymstoku. Parafię ewangelicko-reformowaną w Warszawie i parafialną Diakonię reprezentowali: Biruta Przewłocka-Pachnik, Marzena Matejka, Katarzyna Karpińska i Krzysztof Urban.

NASZA KANTATA REFORMACYJNA W KATOWICACH I ŚWIDNICY!

29 września w kościele ewangelicko-augsburskim w Katowicach została wykonana przez chór i orkiestrę Filharmonii Katowickiej i solistów (m.in. Beata Bednarz) nasza KANTATA REFORMACYJNA. Przy klawiszach zasiadł kompozytor, Stanisław Szczyciński, a w rolę narratora wcielił się autor tekstu, Jacek Cygan. Koncert został zorganizowany z okazji 160-lecia poświęcenia kościoła luterańskiego w tej miejscowości i został owacyjnie przyjęty.

Kolejne wykonanie utworu odbyło się 28 października w wypełnionym po brzegi Kościele Pokoju w Świdnicy. I podobnie jak w Katowicach – na klawiszach grał Stanisław Szczyciński, a narratorem był Jacek Cygan. Partie solowe wykonali Barbara Sobolewska-Szczycińska, Tomasz Lorek i Paweł Szczyciński. Towarzyszył im chór Zalesiańskiego Towarzystwa Śpiewaczego i Orkiestra Zespołu Szkół Muzycznych z Wałbrzycha pod kierownictwem kompozytora, a na małych i dużych organach zagraли Zuzanna i Maciej Batorowie. Kantata została entuzjastycznie przyjęta!

NABOŻEŃSTWA EKUMENICZNE

9 kwietnia comiesięczne nabożeństwo ekumeniczne w naszym kościele poprowadził Władysław Scholl. Kazanie wygłosiła Agnieszka Godfrejów-Tarnogórska z Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego.

3 września odbyło się w naszym kościele comiesięczne nabożeństwo ekumeniczne z elementami żeglarskimi, które poprowadził również Władysław Scholl. Kaznodziejką była diakon Halina Radacz z Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Żyrardowie. Szanty wykonała rodzina Zawadzkich. Nabożeństwo było nagrywane do radia.

NOC MUZEÓW I NOC ŚWIĄTYŃ 2018

19 maja odbyła się Noc Muzeów w kościele ewangelicko-reformowanym w Warszawie. W programie imprezy znalazł się: recital wokalny Michała Straszewskiego z towarzyszeniem na gitarze Wiesława Koczywąsa, koncert chóru „Modo Maiorum” pod dyrekcją Michała Straszewskiego z repertuarem niepodległościowym, koncert zespołu „Ars Chori” pod dyrekcją Zbigniewa Tupczyńskiego. W przerwach między koncertami wyświetlane były filmy o Kościele Ewangelicko-Reformowanym w RP i o Biblii brzeskiej, można było też zobaczyć prezentację wideo o Parafii Ewangelicko-Reformowanej w Warszawie. Była również okazja, by porozmawiać z ks. Romanem Lipińskim oraz ze świeckimi wolontariuszami, obejrzeć wystawę „Ewangelicy reformowani po odzyskaniu niepodległości” i porozmawiać na ten temat, wystawę „500 lat Reformacji”, zwiedzić przykościelne muzeum, porozmawiać o Biblii brzeskiej i zobaczyć jej reprint, zapoznać się z postacią Eugeniusza Bodo, kupić literaturę religijną, a także napić się kawy lub herbaty i zjeść domowe ciasto w specjalnie na tę noc ożywionej „Café Semadeni”. Recital organowy Michała Markuszewskiego i modlitwa poprowadzona przez ks. Romana Lipińskiego zakończyły tegoroczną edycję Nocy Muzeów.

Z kolei 22 września Parafia Ewangelicko-Reformowana w Warszawie uczestniczyła w Nocy Świątyni. W programie znalazły się trzy koncerty: Ekumenicznego Chóru Kameralnego pod dyr. Pawła Hruszwickiego, Zespołu „Jerycho” pod dyr. Bartosza Izbickiego, a także recital organowy Michała Markuszewskiego. Osoby zainteresowane historią parafii i Kościoła mogły wysłuchać krótkich prezentacji na ten temat. Była też opowieść na temat Biblii brzeskiej, można było również zobaczyć tę księgę. Imprezie towarzyszyły dwie wystawy: reformacyjna i poświęcona sytuacji Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w roku odzyskania niepodległości i w okresie międzywojennym, można było też zwiedzić muzeum, porozmawiać z licznymi wolontariuszami, zaopatrzyć się w literaturę religijną, a także wypić kawę lub herbatę i zjeść domowej roboty ciasto w otwartej specjalnie tego wieczoru „Cafe Semadeni”. Noc Świątyni zakończył wspólny śpiew i modlitwa wieczorna poprowadzona przez ks. Romana Lipińskiego. Kościół odwiedziło od godz. 18.00 do 24.00 ponad 400 osób.

KRÓTKO

- Ks. Michał Jabłoński reprezentował Kościół Ewangelicko-Reformowany w RP na Synodzie Church of Scotland, który odbywał się w dniach 19–25 maja w Edynburgu.
- 22 lipca ks. Michał Jabłoński z grupą parafian warszawskich wziął udział w „Marszu Pamięci 22 lipca” w Warszawie. W czasie marszu uczczono pamięć Szmula Zygielbojma, który po wielu miesiącach alarmowania zachodniej opinii publicznej o masowym mordowaniu Żydów na terenie okupowanej Polski, w sprzeciwie wobec milczenia świata popełnił samobójstwo.
- 4 października ks. Michał Jabłoński wziął udział w poświęceniu nowej siedziby Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie.

70. ROCZNICA LIKWIDACJI SZPITALA EWANGELICKIEGO

Wśród gości zagranicznych, których gościł Kościół Ewangelicko-Reformowany wraz z parafią warszawską była grupa z ewangelickiego Kościoła Krajowego Lippe w Niemczech, która przebywała w Polsce od 20 do 22 kwietnia 2018 r. Goście przy-

Matijachu Kellig gra koncert fortepianowy. Fot. E. Józwiak

byli w związku z 75. rocznicą likwidacji przez Niemców Szpitala Ewangelickiego - placówki prowadzonej przez Parafię Ewangelicko-Augsburską św. Trójcy w Warszawie. Jednak zarówno początki działania Szpitala, jak i okres do jego likwidacji, to po troszę wspólna historia luterańsko-reformowana choćby dlatego, że pracowali w nim również ewangelicy reformowani. Po nabożeństwie z udziałem gości w stołecznym kościele reformowanym odbył się koncert fortepianowy Matijahu Kelliga z Detmold, a później przy ul. Karmelickiej uroczystość połączona ze złożeniem kwiatów pod tablicą upamiętniającą Szpital.

SYNOD WIOSENNY

Wiosenna sesja Synodu Kościoła odbyła się w Zelowie od 12 do 13 maja. Podczas posiedzenia wysłuchano założeń projektu „Pragmatyki służbowej” – do chwili obecnej taki dokument nie istniał w Kościele Ewangelicko-Reformowanym. Dyskutowano również o koncepcji misji Kościoła, a także zachęcano do zaangażowania się wszystkich parafii w organizację Tygodnia Ewangelizacyjnego w Zelowie. Referat synodalny na temat sytuacji ewangelików reformowanych po odzyskaniu przez Polskę niepodległości wygłosiła prezes Synodu i redaktor naczelna JEDNOTY Ewa Józwiak. Podczas obrad przyjęto szereg uchwał: Synod udzielił absolutorium Konsystorzowi za 2017 r., wydłużono kadencję prezesa Diakonii Kościoła do czterech lat, parafie nieposiadające regulaminu cmentarza zostały zobowiązane do wprowadzenia go do lutego 2019 r., zobowiązano też konferencję duchownych, by do końca 2019 r. przygotowała listę przekładów biblijnych rekomendowanych do użytku liturgicznego w Kościele. W związku z nowymi regulacjami Unii Europejskiej dotyczącymi ochrony danych osobowych (RODO) Synod przyjął „Regulamin ochrony danych osobowych” i wybrał na pięcioletnią kadencję Kuratora Ochrony Danych Osobowych.

NAGRODA IM. JANA DŁUGOSZA DLA EWY JÓZWIAK

25 maja 2018 r. Ewa Józwiak została uhonorowana Nagrodą im. Jana Długosza przyznawaną przez Wieluńskie Towarzystwo Naukowe (WTN). Uroczystość wręczenia statuetki i dyplomu odbyła się w Wieluniu podczas dorocznego zebrania WTN. W uroczystości wziął udział ks. bp Marek Izdebski.

FORUM EWANGELICKIE W WIŚLE

Pod znakiem jubileuszu 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę odbywało się od 14 do 16 września 2018 r. w Wiśle Forum Ewangelickie zatytułowane

Tadeusz Kuśmierowski (pierwszy z lewej) podczas panelu dyskusyjnego. Fot. E. Józwiak

„Ewangelicy Niepodległej. Dzieje i współczesność obywatelskiego zaangażowania”. W Forum wzięła udział grupa ewangelików reformowanych z parafii warszawskiej. Jedną z prelegentek była Ewa Józwiak, która przybliżyła słuchaczom aktywność własnego Kościoła w nowej rzeczywistości. Podkreślała zaangażowanie ewangelików reformowanych w sprawę przebiegu

granic Polski, obronności czy kwestie społeczne. Z kolei germanista dr Tadeusz Kuśmierowski z Parafii Ewangelicko-Reformowanej w Warszawie wziął udział w panelu dyskusyjnym zatytułowanym „Zaangażowanie polityczno-społeczne Kościoła – szanse i zagrożenia”. Współpanelistami byli: luterański historyk prof. Andrzej Friszke, redaktor „Polityki” Adam Szostkiewicz oraz filozof i historyk religii prof. Zbigniew Mikołajko. Rozmowom przewodniczył prof. Jarosław Płuciennik, luterań, literaturoznawca.

TYDZIEŃ EWANGELIZACYJNY W ZELOWIE 2018

Tydzień Ewangelizacyjny w Zelowie (TEZ), organizowany wspólnie przez Centrum Misji i Ewangelizacji (CME) Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP, Parafię Ewangelicko-Reformowaną w Zelowie, Kościół Ewangelicko-Reformowany w RP i Diecezję Warszawską Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP, odbywał się w 2018 r. od 15 do 21 lipca. Rozpoczął się tradycyjnie Świętem Kościoła w Środku Polski w niedzielę, 15 lipca.